

Міністерство освіти і науки України
~~Департамент освіти і науки~~ Харківської облдержадміністрації
Харківське територіальне відділення МАН України

Відділення: наук про Землю
Секція: географія та ландшафтознавство

ВПЛИВ АНТРОПОГЕННИХ ЧИННИКІВ НА ЛАНДШАФТИ СЕЛИЩА БАБАЇ

Роботу виконала:

Семенцова Крістіна Олексіївна,
учениця 11 класу Бабаївської
загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів
імені Героя Радянського Союзу
Потапенка П.О.
Харківської районної ради
Харківської області

Науковий керівник:

Юзовицький Ігор Леонідович,
директор НТЦ «Система»

Керівник:

Моїсєнко Олена Миколаївна,
учитель географії вищої
кваліфікаційної категорії

ВПЛИВ АНТРОПОГЕННИХ ЧИННИКІВ НА ЛАНДШАФТИ СЕЛИЩА БАБАЇ

Семенцова Крістіна Олексіївна, учениця 11 класу Бабаївської загальноосвітньої школи I-III ступенів імені Героя Радянського Союзу Потапенка П.О. Харківської районної ради Харківської області;

Юзовицький Ігор Леонідович, директор науково-технічного центру «Система»;

Моїсеєнко Олена Миколаївна, учитель географії Бабаївської загальноосвітньої школи I-III ступенів імені Героя Радянського Союзу Потапенка П.О. Харківської районної ради Харківської області, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», старший учитель.

У роботі пропонується оцінка якості ландшафтів селища Бабаї. Наш добробут і наше здоров'я залежать від стану навколишнього середовища в якому ми живемо. Забруднення ландшафтів дедалі стає глобальною проблемою людства.

Об'єкт дослідження: селище Бабаї та прилеглі території. Предмет дослідження: інтенсивність руху автотранспорту, зовнішні джерела шуму та стан біоти на даній території. Мета роботи: визначити ступінь формування ландшафтів, виявити вплив автотранспорту, розробити пропозиції щодо покращення стану ландшафтів в Бабах. Завдання: прослідити динаміку забруднення автотранспортом протягом доби центральної вулиці селища і вплив зовнішніх джерел шуму, дослідити санітарний стан найбільш поширених представників флори, виявити і нанести на карту несанкціоновані смітники, запропонувати заходи, які можуть вплинути на покращення довкілля Бабаїв, провести інформаційно – просвітницьку роботу з жителями з питань охорони ландшафтів селища. Методи досліджень: метод спостереження, порівняння, моніторингу.

В результаті дослідження було встановлено, що антропогенні чинники негативно впливають на ландшафти Бабаїв, у селищі виявлено багато несанкціонованих смітників, встановлено негативний вплив автотранспорту, санітарний стан флори негативний.

Таким чином, формування ландшафтів на території та за межами селища неможливо вважати абсолютно безпечним і тому слід вжити негайних заходів щодо його покращення. Період дослідження 2014 -2017 рр.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ВПЛИВ АНТРОПОГЕННИХ ЧИННИКІВ НА ЛАНДШАФТИ В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	6
1.1. Основні джерела антропогенного забруднення	6
1.2. Вплив автомобільного транспорту на довкілля	7
РОЗДІЛ 2. ВПЛИВ АНТРОПОГЕННИХ ЧИННИКІВ НА ЛАНДШАФТИ СЕЛИЩА БАБАЇ.....	10
2.1. Загальні відомості селища Бабаї Харківського району Харківської області.....	10
2.2. Дослідження стану повітряного басейну.....	12
2.3. Динаміка забруднення ландшафтів автомобільним транспортом в селищі та його околицях.....	12
2.4. Вплив зовнішніх джерел шуму.....	13
2.5. Характеристика несанкціонованих смітників Бабаїв	14
2.6. Дослідження флори та її значення	15
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	17
3.1. Оцінка стану біоти на території селища Бабаї.....	17
3.2. Якість рослинних ресурсів.....	18
3.3. Заходи щодо покращення ландшафтів Бабаїв.....	19
ВИСНОВКИ.....	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	23
ДОДАТКИ.....	24

ВСТУП

Актуальність дослідження: забруднення ландшафтів дедалі стає глобальною проблемою людства. Наприкінці ХХ століття ООН (Організація Об'єднаних Націй) розробила програму з проблем навколишнього середовища, де значний акцент робиться на процеси урбанізації та розвитку транспорту. Ці питання є актуальними і для України тому, що за останні роки тут спостерігається стійка тенденція до підвищення частки викидів транспорту у повітря [1,14]. У повітряний басейн міст від промислових підприємств і автотранспорту поступають за рік декілька сотень, а іноді і тисяч тон різних шкідливих речовин, зокрема оксидів вуглецю, азоту, сірки, різноманітних органічних речовин та зважених часточок, які не лише утруднюють дихання людини, а й здатні спричинити навіть пухлинний ріст [1,14]. З повітря забруднюючі речовини потрапляють в ґрунт і підземні води, спричиняючи додатковий ефект на здоров'я людини, а також санітарний стан середовища і населених пунктів, але які представлені здебільшого токсинотолерантними видами.

Формування рівня забруднення довкілля залежить від декількох чинників: кількісного і якісного повітря, їхньої періодичності, розташування об'єкту, для якого визначається стан повітря та кліматичні фактори [13]. В зв'язку з тим, що рівень забруднення повітря може змінюватися за 5 років у два рази і більше, наприклад, внаслідок зміни технологій виробництва [7], не завжди можливо передбачати, якому антропогенному навантаженню підлягатиме певна територія за двадцять та більше років. Тому в більшості випадків слід мінімізувати наслідки впливу забруднення на певні об'єкти на основі науково – обґрунтованих програм.

В результаті проведених досліджень, було встановлено, що зовнішній вигляд селища Бабаї немає належного стану, територія лісу навколо селища забруднена

сміттям різного походження, у селищі виявлено багато несанкціонованих смітників, встановлено негативний вплив автотранспорту.

Це сталося тому, що людям не вистачає екологічної культури. Крім цього у селищі відсутні організації, які б контролювали процес утилізації сміття та карали порушників.

Об'єкт дослідження: селище Бабаї та прилеглі території.

Предмет дослідження: інтенсивність руху автотранспорту, зовнішні джерела шуму та стан біоти на даній території.

Мета роботи: визначити ступінь забруднення ландшафтів, визначити фонові концентрації забруднюючих речовин у повітрі, виявити вплив автотранспорту, дослідити рослинний покрив, розробити пропозиції щодо покращення стану ландшафтів в районі селища Бабаї.

Завдання дослідження: прослідити динаміку забруднення автотранспортом протягом доби центральної вулиці селища і вплив зовнішніх джерел шуму, дослідити санітарний стан найбільш поширених представників флори, виявити і нанести на карту несанкціоновані смітники, запропонувати заходи, що можуть вплинути на покращення ландшафтів селища Бабаї та прилеглих територій.

Методи досліджень: метод спостереження, метод порівняння, метод моніторингу.

Структура роботи. Робота викладена на 38 друкованих аркушах, складається з вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел, включає 12 таблиць, 7 малюнків, а також додатки.

ВИСНОВКИ

У досліджуваному районі виявлено, що забруднення ландшафтів відбувається на нашій території за рахунок саме автомобільного транспорту. Підтвердженням цього факту є збіг піків забруднення та інтенсивності руху автотранспорту за порами року, а особливо: навесні, влітку та восени, коли жителі міста Харкова відїжджають на дачі, на сезонні проживання або на відпочинок до лісу, а також до річки у суботу та неділю.

Інтенсивність руху автотранспорту протягом тижня збільшується особливо у ранкові часи та вечірні часи, коли спостерігається рух у вказаному напрямі та навпаки до центру Харкова у робочі дні. Протягом доби забруднення повітря на досліджуваній території зростає у «години пік». Аналіз стану повітряного басейну показав, що фонові концентрації майже всіх досліджуваних речовин перевищують ГДК. Рівень шуму від легкових машин найбільший, перевищує, насамперед, у п'ятницю та неділю. Загальна кількість вантажівок до кінця тижня знижується, а рівень впливу шуму на другому місці. Маршрутки селища рухаються за розкладом і кількісно не відрізняються. Шумовий вплив від них найменший. Загальний відсоток впливу сили звуку автотранспорту перевищує норму, приблизно, у 2 рази.

Автомобільна траса Харків – Сімферополь, що простягається з півночі на південь вздовж селища, а також центральні вулиці населеного пункту – Шумілова, Шевченка, Першотравнева, з'єднують ці «спальні» райони з центром та робочими зонами Харкова, мешканці їдуть на роботу та до місця навчання. Харків знаходиться на перехресті автомобільних доріг не лише України, а і Європи. Однією з найпотужніших з них є Сімферопольська траса. Більшість вантажопотоків та пасажироперевезень припадає на неї. Про це свідчить і те, що більше третини цих засобів є маршрутні таксі, автобуси та вантажні автомобілі. Більшість автомобілів спалюють газ російського походження, який містить концентрації сірки і тому вздовж цього напрямку відзначається забруднення повітря оксидом сірки. Всі ці

шкідливі викиди легко проникають вглиб території селища з півночі та північного сходу, бо тут знищена захисна лісова смуга із пірамідальних та сріблястих тополь, які були висаджені більш як 40 – 50 років тому і їхнє старіння відбувалося закономірно.

При порівнянні санітарного стану дерев у житловій забудові та околиць селища, було встановлено, що вони відносяться до 3 класу – сильно ослаблені.

Вплив антропогенних чинників треба вважати незадовільним для формування ландшафтів Бабаїв. Таким чином, стан ландшафтів на території та за межами селища неможливо вважати абсолютно безпечним.